

ROBOCHALLENGE

**Stanowisko
weryfikacji safety**

1. Wprowadzenie

Jak sądzicie, czy integrując maszynę dbacie o wszystkie aspekty związane z bezpieczeństwem? Czy pamiętacie o wszystkich wymaganiach norm? Waszym zadaniem jest zweryfikowanie poprawności zainstalowanych funkcji bezpieczeństwa.

2. Opis zadania

Zadaniem uczestników jest zweryfikowanie poprawności zainstalowanych funkcji bezpieczeństwa dla stanowiska robota szlifującego detal. Na stanowisku znajdują się:

- skaner bezpieczeństwa SICK MicroScan3 Pro,
- kurtyna bezpieczeństwa SICK deTec4 core,
- sterownik bezpieczeństwa SICK Flexi Soft,
- przycisk zatrzymania awaryjnego,
- przycisk reset,
- robot M-10iD12 z kontrolerem M-30iB plus i systemem DCS,
- pneumatyczna szlifierka mimośrodowa Schunk AOV,
- laptop z oprogramowaniem Safety Designer SICK.

Na stanowisku przy montażu oraz programowaniu środków bezpieczeństwa popełniono błędy. Zadaniem uczestników jest wykrycie wszystkich usterek. Na stanowisku znajduje się łącznie 18.

3. Wymagania norm prawnych

Zadanie ma na celu sprawdzenie wiedzy uczestników o wymaganiach stawianych przez normy poszczególnym elementom układów bezpieczeństwa, w związku z czym, do prawidłowego wykonania zadania należy wykorzystać wiedzę z norm:

Norma typu A: PN-EN ISO 12100;

Normy typu B:

- PN-EN ISO 13850 - Bezpieczeństwo maszyn -- Funkcja zatrzymania awaryjnego -- Zasady projektowania,
- PN-EN ISO 13855 - Bezpieczeństwo maszyn -- Umieszczenie technicznych środków ochronnych ze względu na prędkości zbliżania części ciała człowieka,
- PN-EN ISO 13857 - Bezpieczeństwo maszyn -- Odległości bezpieczeństwa uniemożliwiające sięganie kończynami górnymi i dolnymi do stref niebezpiecznych
- PN-EN ISO 14120 - Bezpieczeństwo maszyn -- Osłony -- Ogólne wymagania dotyczące projektowania i budowy osłon stałych i ruchomych,
- PN-EN ISO 13849-1 - Bezpieczeństwo maszyn -- Elementy systemów sterowania związane z bezpieczeństwem -- Część 1: Ogólne zasady projektowania,
- PN-EN ISO 13849-2 - Bezpieczeństwo maszyn -- Elementy systemów sterowania związane z bezpieczeństwem -- Część 2: Walidacja,
- PN-EN ISO 14118 - Bezpieczeństwo maszyn -- Zapobieganie nieoczekiwanemu uruchomieniu,

- PN-EN 60204-1:2010- Bezpieczeństwo maszyn -- Wyposażenie elektryczne maszyn -- Część 1: Wymagania ogólne,
- PN-EN ISO 4414:2011 - Napędy i sterowania pneumatyczne -- Ogólne zasady i wymagania bezpieczeństwa dotyczące układów i ich elementów;

Normy typu C:

- PN-EN ISO 10218-1 - Roboty i urządzenia dla robotyki -- Wymagania bezpieczeństwa dla robotów przemysłowych -- Część 1: Roboty,
- PN-EN ISO 10218-2 - Roboty i urządzenia dla robotyki -- Wymagania bezpieczeństwa dla robotów przemysłowych -- Część 2: System robotowy i integracja.

Niezbędna do wykonania zadania wiedza z poszczególnych norm została przedstawiona poniżej.

Ostony stałe:

- Ostony stałe powinny być stabilne i odpowiednio wytrzymałe pod względem mechanicznym – PN-EN ISO 14120,
- Demontaż osłon stałych powinien być możliwy jedynie przy użyciu narzędzia – PN-EN ISO 14120,
- Ostony stałe powinny być odpowiednio zdystansowane względem strefy niebezpiecznej ze względu na sięganie nad osłonami (patrz tabela 1 załącznika) oraz sięganie przez otwory (patrz tabela 2 załącznika) – PN-EN ISO 13857.
- Maksymalna wysokość dolnej krawędzi osłony stałej wynosi 180 mm – PN-EN ISO 13857;

Ostony ruchome:

- Ostony ruchome powinny być odpowiednio wytrzymałe pod względem mechanicznym – PN-EN ISO 14120,
- Ostony ruchome powinny być odpowiednio zdystansowane względem strefy niebezpiecznej ze względu na sięganie nad osłonami (patrz tabela 1 załącznika) oraz sięganie przez otwory (patrz tabela 2 załącznika) – PN-EN ISO 13857,
- Ostony ruchome powinny być wyposażone w elementy ryglujące lub blokujące sprzężone z systemem bezpieczeństwa – PN-EN ISO 14119,
- Poziom niezawodności funkcji blokowania powinien wynosić co najmniej PLd – PN-EN ISO 10128-1, PN-EN ISO 13849-1;
- Ostony ruchome powinny być odpowiednio zdystansowane względem strefy niebezpiecznej ze względu na czas zatrzymania elementów niebezpiecznych po otwarciu osłony – PN-EN ISO 13855.
- Maksymalna wysokość dolnej krawędzi osłony ruchomej wynosi 180 mm – PN-EN ISO 13857;

Kurtyna bezpieczeństwa:

- Kurtyna bezpieczeństwa powinna być odpowiednio zdystansowane względem strefy niebezpiecznej ze względu na sięganie nad kurtyną oraz pomiędzy wiązkami kurtyny (patrz rozdział 4. Obliczenia) – PN-EN ISO 13855,
- Maksymalna wysokość na jakiej powinna znajdować się dolna wiązka kurtyny wynosi 300 mm – PN-EN ISO 13855,
- Poziom niezawodności funkcji kurtyny bezpieczeństwa powinien wynosić co najmniej PLd – PN-EN ISO 10128-1, PN-EN ISO 13849-1;

Skaner bezpieczeństwa:

- Wysokość wiązki skanera bezpieczeństwa powinna wynosić maksymalnie 300 mm – PN-EN ISO 13855,
- Nie powinno być możliwości pozostania w strefie niebezpiecznej i zresetowania funkcji bezpieczeństwa – PN-EN ISO 14118,
- Poziom niezawodności funkcji skanera bezpieczeństwa powinien wynosić co najmniej PLd – PN-EN ISO 10128-1, PN-EN ISO 13849-1;

Zatrzymanie awaryjne:

- Na stanowisku powinna być umieszczona odpowiednia liczba przycisków zatrzymania awaryjnego – PN-EN ISO 13850,
- Przycisk zatrzymania awaryjnego powinien mieć odpowiednią barwę i tło – PN-EN ISO 13850,
- Przyciski zatrzymania awaryjnego jak i inne przyciski sterownicze powinny znajdować się na wysokości od 90 do 190 cm – PN-EN ISO 60204-1,
- Poziom niezawodności funkcji zatrzymania awaryjnego powinien wynosić co najmniej PLd – PN-EN ISO 10128-1, PN-EN ISO 13849-1;

Zapobieganie niespodziewanemu uruchomieniu:

- Po wyzwoleniu funkcji bezpieczeństwa, wymagany jest ręczny reset funkcji – PN-EN ISO 14118,
- Wyzwolenie funkcji bezpieczeństwa powinno zatrzymać wszystkie elementy niebezpieczne i nie stwarzać dodatkowych zagrożeń,
- Wyzwolenie funkcji bezpieczeństwa powinno powodować odpowietrzenie układu pneumatycznego – PN-EN ISO 4414;

Wyposażenie elektryczne i pneumatyczne:

- Wszystkie urządzenia elektryczne, zawory pneumatyczne i siłowniki powinny być oznaczone zgodnie ze schematami elektrycznymi i pneumatycznymi – PN-EN ISO 60204-1, PN-EN ISO 4414,
- Obsługa wyposażenia elektrycznego i pneumatycznego nie powinna stwarzać zagrożeń dla operatora – PN-EN ISO 60204-1, PN-EN ISO 4414,
- Elementy sterownicze powinny być umieszczone na wysokości od 60 do 190 cm nad poziomem obsługi – PN-EN ISO 60204-1,
- Wszystkie elementy przewodzące dostępne powinny być odpowiednio uziemione – PN-EN 60204-1.

4. Obliczenia

W celu poprawnego wykonania zadania, jedną z niezbędnych czynności jest wyznaczenie minimalnego dystansowania kurtyny. W tym celu należy skorzystać ze wzoru wskazanego w normie PN-EN ISO 13855: $S = K * T + C$, a

gdzie:

S – minimalne dystansowanie kurtyny,

K – prędkość zbliżania człowieka (w zależności od sytuacji przyjmowane jest 1600 mm/s lub 2000 mm/s),

T – czas zatrzymania elementu niebezpiecznego,

C – wartość dodatkowa, zależna od rozdzielczości kurtyny i możliwości sięgania nad kurtyną (wybiera się większą z wartości).

Wartość dodatkowa zależna od rozdzielczości obliczana jest ze wzoru: $C = 8(d-14)$, gdzie d to rozdzielczość kurtyny.

Tabela wartości dodatkowych zależnych od sięgania nad kurtyną została przedstawiona w tabeli 3 załącznika.

Do wyznaczenia czasu zatrzymania danego elementu niebezpiecznego należy wykorzystać specjalistyczne urządzenie, jednak w celu wykonania zadania należy przyjąć:

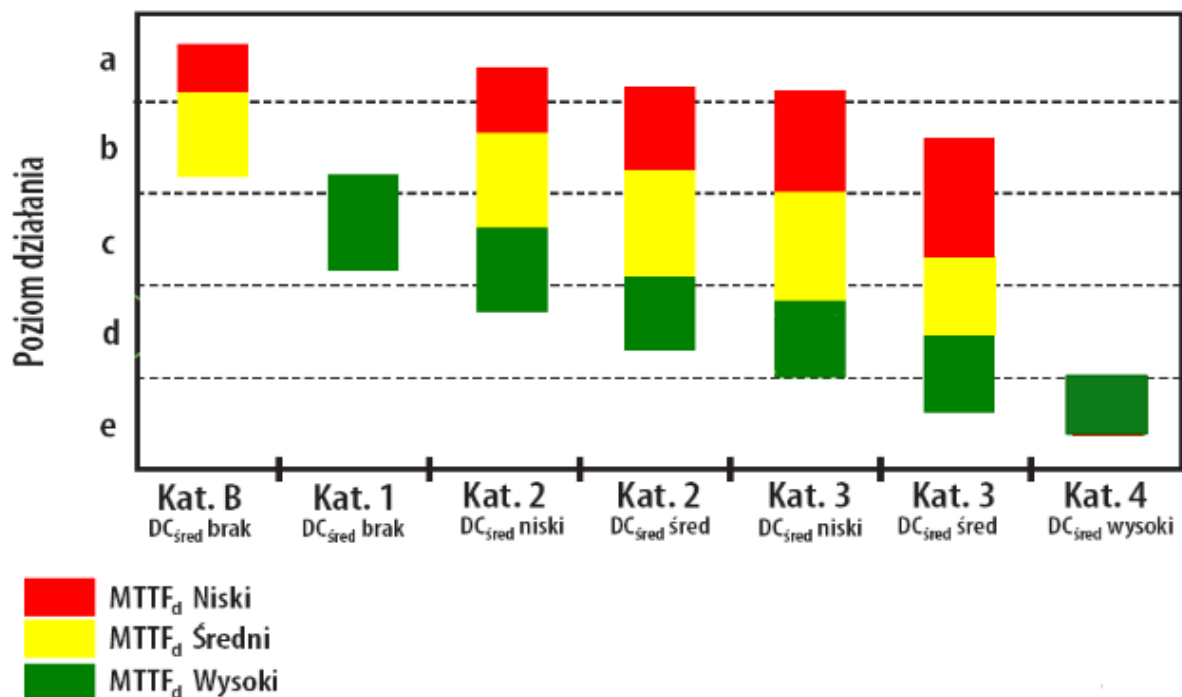
- czas zatrzymania robota (po otrzymaniu sygnału): 360 ms,
- czas reakcji kurtyny świetlnej: 30 ms,
- czas komunikacji sterownika bezpieczeństwa z robotem: 10 ms.

5. Wyznaczanie poziomu niezawodności

Na potrzeby zadania, w celu wyznaczenia poziomu niezawodności danej funkcji bezpieczeństwa, należy skorzystać z przedstawionego poniżej grafu.

Do wyznaczenia poziomu niezawodności, przyjąć:

- pokrycie diagnostyczne (DC): średnie
- średni czas wystąpienia awarii (MTTF): wysoki,
- kategorię na potrzeby zadania należy wyznaczyć pomijając wszystkie istotne dla tego elementu czynniki, uwzględniając jedynie występujące w obwodzie elementy i połączenia:
  - o jeśli w układzie bezpieczeństwa zastosowano nieprzeznaczone do tego celu elementy – KAT. B
  - o jeśli w układzie bezpieczeństwa zastosowano przeznaczone do tego celu elementy i występują połączenia 1-kanalowe – KAT. 1,
  - o jeśli w układzie bezpieczeństwa zastosowano przeznaczone do tego celu elementy i występują połączenia 2-kanalowe – KAT. 3.

6. Punktacja

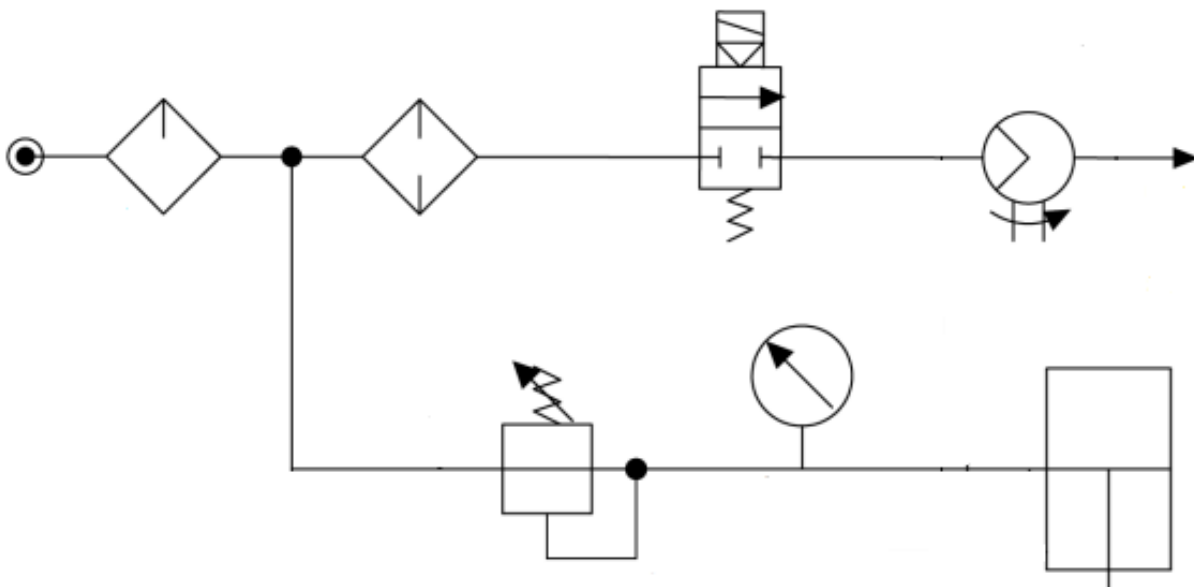
Za poprawne wykonanie zadania można otrzymać maksymalnie **8 punktów**, w tym:

- do 5 punktów za ilość wykrytych usterek – 1 pkt za każde 3 poprawnie wykryte usterki,
- do 3 punktów za czas wykonania zadania*:
  - o 3 punkty za ukończenie zadania w ciągu 25 minut
  - o 2 punkty za ukończenie zadania w ciągu 30 minut
  - o 1 punkt za ukończenie zadania w ciągu 35 minut

*Aby zadanie uznać za ukończone należy znaleźć co najmniej 15 usterek.

Załącznik1

Schemat pneumatyczny

Załącznik 2

Wybrane informacje z norm zharmonizowanych
z Dyrektywą Maszynową 2006/42/WE.

Wysokość strefy niebezpiecznej	Wysokość konstrukcji ochronnej									
	1000	1200	1400	1600	1800	2000	2200	2400	2600	2700
	Pozioma odległość do strefy niebezpiecznej									
2700	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2600	900	800	700	600	600	500	400	300	100	0
2400	1100	1000	900	800	700	600	400	300	100	0
2200	1300	1200	1000	900	800	600	400	300	0	0
2000	1400	1300	1100	900	700	600	400	0	0	0
1800	1500	1400	1100	900	700	600	0	0	0	0
1600	1500	1400	1100	900	800	500	0	0	0	0
1400	1500	1400	1100	900	800	0	0	0	0	0
1200	1500	1400	1100	900	700	0	0	0	0	0
1000	1500	1400	1000	800	0	0	0	0	0	0
800	1500	1300	900	600	0	0	0	0	0	0
600	1400	1300	800	0	0	0	0	0	0	0
400	1400	1200	400	0	0	0	0	0	0	0
200	1200	900	0	0	0	0	0	0	0	0
0	1100	500	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabela 2 – sięganie przez otwory:

Wielkość otworu	Odległość bezpieczeństwa		
	Szczelina	Kwadrat	Koło
$e \leq 4$	≥ 2	≥ 2	≥ 2
$4 < e \leq 6$	≥ 10	≥ 5	≥ 5
$6 < e \leq 8$	≥ 20	≥ 15	≥ 5
$8 < e \leq 10$	≥ 80	≥ 25	≥ 20
$10 < e \leq 12$	≥ 100	≥ 80	≥ 80
$12 < e \leq 20$	≥ 120	≥ 120	≥ 120
$20 < e \leq 30$	≥ 850	≥ 120	≥ 120
$30 < e \leq 40$	≥ 850	≥ 200	≥ 200
$40 < e \leq 120$	≥ 850	≥ 850	≥ 850

